

KOTIOHJEITA ÄÄNTEIDEN OPPIMISEKSI – L-äänne

Suomenkielen L äännytty siten, että kieli kohoaa **leveänä** ja **litteänä** ylös yläetuhampaiden taakse ja koskettaa selvästi hammasvallia. Ilma virtaa kielen laidoilta. Kielen kosketuksen hammasvalliin pitää tuntua selvästi, muuten L kuulostaa liian pehmeältä. Harjoitukset on hyvä tehdä aluksi peilin kanssa tarkkaillen, jotta kielen nousu hammasvallille onnistuu varmasti. Kielen liike on rento. Huomioi, että L:ää ääntäessä leuka ei liiku kielen mukana ylös-alas.

Äänneharjoittelu toteutetaan pieninä puheleikkihetkinä n. 5-10 minuuttia kerrallaan, 3-5 kertaa viikossa. On parempi pitää lyhyitä tuokioita usein kuin pitkiä tuokioita harvoin. Muulloin puhevirheestä ei huomautella, eikä korjailta lapsen puhetta ennen kuin on aivan varmaa, että lapsi osaa lausua äänteen oikein. Harjoittelussa on hyvä käyttää mielikuvia, leikkejä ja pelejä lapsen motivoimiseksi. Kannustaminen ja huumori tuottavat paremman tuloksen kuin moite. Aikuisen kiinnostus ja positiivinen asenne lisäävät lapsen motivaatiota. Myös pieni palkkio, kuten tarra tai rasti harjoittelukalenteriin innostaa usein lapsia.

1. Harjoitellaan L:n kuuntelemista ja erottamista sanoissa

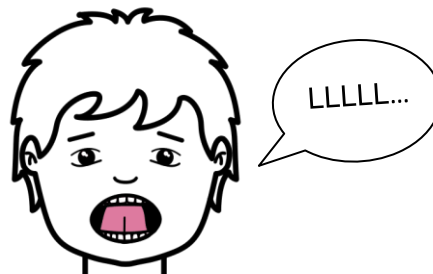
Luettele lapselle sanoja ääneen yksi kerrallaan. Miettikää yhdessä, kuuluuko sanassa L. Aikuisen voi myös sanoa lapselle L-sanoja oikein tai "väärin". Esim. navve – nalle. Lapsi näyttää tai kertoo, menikö oikein. Lapselta ei vielä tässä vaiheessa odoteta L:n sanomista oikein.

2. Harjoitellaan kielen nostamista hammasvallille

Huom. Tarkkaile, ettei leuka liiku kielen mukana ylös-alas!

- Levitä hammasvallille esim. hunajaa tai nonparelleja, joita kieli etsii
- Laita muro hammasvallille, paina kielellä muroa kevyesti hammasvallia vasten. Koeta pitää kieltä ylhäällä vähintään 5 sekuntia. Voit kokeilla sanoa "LLL" samalla
- Lallatelkaa mieleisiä lauluja - katsokaa peilistä, että kieli nousee riittävästi
- Rullaa kieltä ulos suusta kuin kääretorttua – liu'uta kielen kärkeä kitalakea vasten
- Lärpättele kieltä nopeasti sisään-ulos suusta, kieli ylähuulta vasten
- Naksuttele kielellä

3. Harjoitellaan L-tavuja. Ensin tavun alussa, sitten tavun lopussa

Tee harjoitukset ensin hitaasti ja rauhallisesti, tarkista että kieli nousee ylös

- LAA, LEE, LII, LOO, LUU, LYY, LÄÄ, LÖÖ
- AAL, EEL, IIL, OOL, UUL, YYL, ÄÄL, ÖÖL
- ALLAA, LIL LIL LII, LO LO LOO, LEE LEE...

4. Harjoitellaan L-alkuisia sanoja

Toista sanat rauhallisesti. Tarvittaessa "otetaan vauhtia" L-tavuilla. L:ää voi myös pitkittää ja korostaa sanan alussa, ikään kuin liu'uttaa sanan alkua. Esim. "LLLAMPPU" tai "LLL..AMPPU" pienen tauon kanssa.

LAA-LAA-LAMPPU
LEE-LEE-LEIKKI
LII-LII-LINTU
LUU-LUU-LUMI jne.

5. Harjoitellaan sanoja, joissa L on sanan keskellä. Aluksi sanotaan sanat hitaasti ja tavuttaen, jotta kieli ehtii nousta riittävästi

KA-LA JÄÄ-TE-LÖ
TUO-LI KOL-ME
PA-LA-PE-LI VA-LO
PAL-LO KEL-LO

6. Harjoitellaan pieniä lauseita, loruja ja lauluja

LEENA LUKEE
NALLE JA PÖLLÖ
LIISA LÖYSI LAHJAN LAATIKOSTA
KALLE TEKI PALAPELIN
VELLI VALUU LATTIALLE
ULLA LEIPOO PULLIA
KALASTAJA HALUAA ISON KALAN

7. Yritetään muistaa L puheessa, esim.

- Lapsi yrittää muistaa käyttää L:ää lyhyen hetken ajan. Vaikka automatkalla, saunassa, kirjan kuvista kertoessa.. Sovitaan yhdessä, että silloin aikuinen saa muistuttaa L:n käyttämisestä
- Sovituissa sanoissa, joita käytetään usein päivän mittaan. Esim. *leipä, mulle, leikkiä*. Aluksi yksi tai kaksi sanaa kerrallaan. Sopikaa lapsen kanssa niin, että aikuinen saa muistuttaa näiden sanojen kohdalla L:n käyttämisestä.
- Harjoittelutilanteissa lasta saa muistuttaa L:n käyttämisestä. Jatkuvasti siitä ei kuitenkaan kannata huomauttaa, ettei lapsi turhaudu. Lapsen kanssa voi myös sopia pienistä palkkioista, kun L:n käyttäminen on onnistunut (esim. tarra, kiva tekeminen)

Erilaisia harjoituksia ja tehtäviä, joissa voi harjoitella L:n muistamista

- Etsikää kirjan kuvista sanoja, joissa kuuluu L ja sanokaa ne ääneen. Lapsi voi myös kertoa lyhyitä lauseita kuvista, ja yrittää muistaa käyttää L:ää.
- Arvoituksia, joissa vastaussanassa on L. Esim. Mikä eläin ui vedessä? – Kala.
- Alias-sanojen selitys ja arvaus. Halutessasi voit valita peliin mukaan vain L-sanoja.
- Jatka riimiä:
Niina nukkea pukee, Kimmo kirjaa... (lukee).
Kirjasta löytyy satu, hangella kulkee... (latu).
Suussa on hammas, laitumella määkii...(lammas).
Kanalassa kiekuu kukko, portissa riippuu...(lukko)

